

*Les mentides d'una
gàbia de vidre*

El súper 8 i el single 8 (III)

Jaume Salvà i Lara

Fins ara hem rallat de càmeres i material verge, principalment. Ambdues coses són, no importa dir-ho, necessàries per filmar una pel·lícula, sigui quin sigui el seu format. Però una vegada que ja tenim el material sensible revelat, encara queden moltes passes per fer abans de poder donar per concloua l'obra. S'ha de muntar, per descartar les preses dolentes i ordenar els diferents plans —que segurament s'han filmat sense seguir l'ordre cronològic del guió per facilitar la planificació del rodatge— i s'ha de posar pista magnètica a la cinta per després sonoritzar-la amb els diferents renous ambientals, la música i els diàlegs. És precisament en aquests dos darrers àmbits on crec que el format cinematogràfic de pas estret es pot lluir, ja que els instruments que es requereixen són molt senzills, barats i bons de trobar.

La visionadora o moviola és un mecanisme que permet veure la pel·lícula revelada a la velocitat desitjada, cap envant o cap enrere, per poder trobar el fotograma exacte de començament o d'acabament d'un pla determinat. Té un cos central amb una pantalla de vidre esmerilat on és projectada la imatge amb la claror d'una bombeta de poca potència. La cinta es fa córrer amb dues manetes que mouen manualment les bobines d'alimentació i de recepció de la pel·lícula; quan es troba el punt que se cerca, una punxeta fa una marca en un fotograma per localitzar-lo fàcilment amb el tacte abans de tallar la cinta. La visionadora bàsica ha de tenir tot això i la possibilitat d'enfocar i de centrar la imatge. No és arriscat afirmar que és gairebé impossible trobar-ne de noves a Palma, i tampoc no deixa de ser un poc frustrant intentar cercar-ne de segona mà, ja que la gran majoria d'antics usuaris de súper 8 o de single 8 no en feien ús —perquè el que filmaven no necessitava muntatge posterior— i els pocs que sí l'empraven poden tenir gelosos aquests i altres artefactes cinematogràfics, precisament perquè es prenen el cinema de forma seriosa. De totes formes, qui no cerca no troba, i segur que moltes visionadores estan oblidades en un racó de qualsevol prestatgeria de moltes cases.

Un altre mecanisme imprescindible és l'empalmadora, que pot ser de cinta adhesiva o d'acetona. La primera és d'una gran rapidesa d'execució però

¡alerta! només ens interessa la que deixi lliures les dues pistes sonores perquè, si no les respecta cada vegada que la junta de la pel·lícula passi pel capçal reproductor del projector, retornarà molestament el so. S'ha de dir que poquíssimes empalmadores de cinta adhesiva respecten aquesta regla, però n'existeixen de molt senzilles en el mercat de primera mà.

L'altre tipus d'empalmadora és el d'acetona. És la més usada arreu del món —i la preferida per Gabriel Mayans— però té alguns problemes: s'ha de rascar el cap de les dues cintes que es volen ajuntar, produint una polseta que s'adhereix als

en les dues bandes magnètiques incorporades a la pel·lícula. És convenient aconseguir un projector que permeti l'enregistrament sonor independent en les dues pistes, ja que això permet, per exemple, gravar la veu en una pista i la música i el so d'ambient a l'altra, sense perill de desgravar o fer malbé accidentalment cap de les dues. Aquest projector, a l'hora de projectar la imatge i reproduir el so, dona la possibilitat de controlar el volum de les dues pistes independentment, a més del to del mateix so. Si teniu l'oportunitat de trobar un projector que, a més de tot això, pot transcriure el so d'una pista a l'altra,

mecanismes de la moviola i a la mateixa pel·lícula, amb el conseqüent perill de ratlladura; s'ha de tenir un poc d'experiència perquè els dos trossos quedin ben units; quan la junta passa per la finestreta del projector sempre fa un botet, a penes imperceptible però que hi és; i, amb el temps i si l'acetona estava un poc espessada, les juntes tendeixen a debilitar-se i, en ocasions, a desferrar-se. També n'hi ha en el mercat de primera mà i són més assequibles que les de cinta adhesiva perquè l'acetona ret molt. A més, s'ha de tenir en compte que amb aquest tipus d'empalmadora no es pot editar el single 8 perquè està fet d'un material que no es dissol amb acetona.

Una vegada la pel·lícula muntada, s'hi han de posar les pistes magnètiques per gravar-hi la banda sonora, que es fa amb el projector.

El primer que s'ha de tenir en compte del projector sonor —del mut ja ni en parlarem— és que pot reproduir i gravar so

no us ho penseu dues vegades i adquiriu-lo perquè les possibilitats d'aconseguir un bon enregistrament s'incrementaran notablement.

Un bon projector ha de tenir dues velocitats (18 i 24 fotogrames per segon) amb possibilitat d'afinar a $\pm 1,5$ fotogrames per segon; òptica de zoom de 15,5 a 30 mm com a mínim i amb una lluminositat mínima d'1,2; una làmpara halògena d'almenys 100 W (millor de 150 W); capacitat per a bobines d'almenys 180 m; i entrades i sortides d'àudio per a micròfon, equip de música, amplificador...

El mercat de segona mà és pràcticament l'única possibilitat per comprar un equip de cinema. Més que acudir als periòdics de compra i venda em dirigiria directament a qualche aficionat en actiu o a comerços especialitzats. Segur que trobau la càmera i els altres aparells abans descrits que necessitau a un preu raonable i normalment amb alguns extres que us seran de molta utilitat. ♦